

**СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

ПРОТОКОЛ № 2

Засідання робочої (проектною) групи в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин»
від 04.03.2021 р.

ПРИСУТНІ: *робоча (проектна) група спеціальності 202 «Захист і карантин рослин»* – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри захисту рослин Власенко В. А. (гарант ОП першого та третього рівнів вищої освіти), кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри захисту рослин Татарінова В.І. (гарант ОП другого рівнів вищої освіти), доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри рослинництва Жатов О. Г., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри захисту рослин Деменко В. М., кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри захисту рослин Рожкова Т. О.; кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захисту рослин Бакуменко О. М.; здобувач Башлай А.Г.

стейкхолдери від академічної спільноти – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри захисту рослин Бурдуланюк А.О., кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри захисту рослин Ємець О.М, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захисту рослин Осьмачко О. М.

стейкхолдери від здобувачів третього рівня вищої освіти – Півторайко В. В., Башлай А.Г.;

стейкхолдери від здобувачів другого рівня вищої освіти – Бурикiна Т. М.;

стейкхолдери від здобувачів першого рівня вищої освіти – Пушкар М. В., Нетьоса М. Г., Гоч А. О., Лапузiн О. М., Приймак I.В., Кураш Д.О.

- *стейкхолдери від роботодавців* – начальник управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Сумській області Голiнач Оксана Леонiдiвна, провiдний менеджер Компанiя BASF по Схiдному регіону України Кравченко Євгенiй Васильович, в.о. директора ДУ «Сумська обласна фітосанітарна лабораторія» Бакланов Валерiй Олександрович; регіональний представник компанії «АДАМО» у Сумській області Моргун Микола Михайлович; директор Сумської філії Українського інституту експертизи сортів рослин Сахошко Микола Миколайович.

стейкхолдери від адміністрації СНАУ – доктор біологічних наук, професор, декан факультету агро технологій та природокористування Коваленко I.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, заступник декана з навчальної роботи факультету агротехнологій та природокористування Крючко Л.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, заступник декана з наукової роботи і з організації та проходження навчально-виробничих практик факультету агротехнологій та

природокористування Масик І.М., кандидат економічних наук, завідувачка відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Сумського Складу І.Д.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Вступне слово декана факультету агротехнологій та природокористування КОВАЛЕНКА І. М.

2. Про організацію освітнього процесу в університеті (заступник декана з навчальної роботи факультету агротехнологій та природокористування КРЮЧКО Л.В.)

3. Системний підхід при підготовці фахівця першого, другого та третього рівня вищої освіти зі спеціальності 201 «Захист і карантин рослин» (ВЛАСЕНКО В.А.)

4. Обговорення за круглим столом з присутніми стейкхолдерами вимог виробництва до моделі фахівця зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин».

5. Прийняття рішень щодо формування моделі фахівця, освітніх програм та нового навчального плану зі спеціальностей 202 «Захист і карантин рослин».

ВИСТУПИЛИ:

Коваленка І. М., Крючко Л. В., Власенко В. А., Склад І.Д., Моргун М.М., Сахожко М. М., Голінач О. Л., Нетьоса М. Г., Пушкар М. В., Гоч А. О., Лапузін О. М., Приймак І. В., Кураш Д. О., Татарінова В. І., Бурикїна Т. М., Башлай А. Г., Півторайко В. В.

БРАЛИ УЧАТЬ:

Коваленко І.М. виступив щодо унікальності освітніх програм спеціальності Захист і карантин рослин, відповідності їх Закону про вищу освіту України, згідно якого вищі навчальні заклади мають самостійно розробляти модель фахівця та розробляти навчальні плани на основі освітньо-професійних та освітньо-наукових програм зі спеціальності з урахуванням потреб і вимог стейкхолдерів та акцентував увагу на векторі студентоцентрованого навчання.

Крючко Л.В. довела до присутніх, що створені наказом ректора робочі групи з кожної спеціальності у продовж 2 місяців відпрацювали своє бачення моделі фахівця, структурно-логічної схеми та навчального плану. Крім того, доведено, що розробка нових навчальних планів проводиться з урахуванням чинного законодавства, потреб представників стейкхолдерів.

Обговорення ОПП першого рівня вищої освіти (Бакалавр)

Кураш Д.О. висловив зауваження і побажання, які ґрунтуються також на результатах обговорення ОП зі здобувачами: у здобувачів першого року навчання є особливий привілей, а саме здійснювати вибір освітніх компонентів з широких каталогів: 1. Каталог вибіркових освітніх компонентів інституційного рівня; 2. Каталог вибіркових освітніх компонентів факультетського рівня. Дана позиція вказує на можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії у нашому ЗВО (особливо через вибір ОК)

але вона не є досконалою. Дмитро зазначив, що не має намірів озвучувати проблемне питання, яке виникло в його колег, проте варто відмовитися від певних обмежень, які супроводжують вільний вибір здобувачів.

Приймак І.В. підтримала Дмитра і зазначила на правах старости групи, що це думка всієї групи ЗР. Ірина акцентувала увагу на певне дублювання матеріалу серед запропонованого вибору.

Скляр І. Д. у відповідь на зауваження від здобувачів першого рівня вищої освіти зазначила, що обмеження в системі обрання Вибіркових освітніх компонентів введені з метою уникнення дублювання освітніх компонентів наявних у каталозі елективних дисциплін факультету. Зазначене дублювання між освітніми компонентами буде усунено найближчим часом.

Нетьоса М.Г. Перелік та обсяг нормативних та вибіркових дисциплін не повною мірою відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин», адже вони покликані сприяти забезпеченню відповідності програмних результатів навчання, запитам потенційних роботодавців.

Пропоную збільшити кількість фахових дисциплін на першому курсі. Відкоригувати структурно-логічну схему. У блоці спеціальних дисциплін зосередити саме фахові предмети, а дотичні до спеціальності дисципліни зробити вибірковими, при цьому процедура вибору має бути абсолютно вільною, не так як на даний час, коли студенти першого курсу не мають змоги вибирати дисципліни такі як «Діагностика хвороб рослин», «Управління здоров'ям фітоценозів» хоча вони є фаховими і не викладаються на старших курсах.

Лапузін О. М. вважає, що фахівець із захисту та карантину рослин повинен бути універсальним, широкопрофільним, здатним організувати і виконувати задачі у різних сферах, будь то захист рослин на підприємствах, фітосанітарна діагностика рослинної продукції, виявлення карантинних об'єктів або щось інше. Проте, структурно логічна схема вивчення ОК має бути удосконалена «Складно засвоїти матеріал з фітофармакології (інтегрований захист) на другому курсі ще не вивчивши елементарних фахових дисциплін – ентомологія фітопатологія».

Гоч А. О. звернула увагу на те, що поряд з класичною іноземною мовою (англійською) студенти повинні володіти фаховою термінологією, якою користуються науковці і майбутні колеги у всьому світі. Доцільно вивчати іноземну мову фахового спрямування з урахуванням термінології спеціальності 202 Захист і карантин рослин.

Пушкар М.В. Послідовність вивчення фахових дисциплін, перелік та обсяг обов'язкових та вибіркових дисциплін не повною мірою відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин», а саме в циклі спеціальних дисциплін є низка предметів, які не задовольняють фахових компетентностей передбачених у освітньому стандарті. Водночас, зараз пропонується у цикл вибіркових дисциплін додатково ввести предмети гуманітарного

спрямування, хоч їх наявна кількість достатня для формування всебічно розвиненої особистості.

Пропоную переглянути структурно-логічну схему викладання освітніх компонентів, перемістивши дотичні до спеціальності дисципліни у блок вибіркових. Також у цей блок не вводити додаткові гуманітарні дисципліни.

Моргун М. М. Вважаю, що сьогоднішній аграрний сектор суттєво модернізується, відбувається інтенсивне впровадження точного землеробства, комп'ютерних технологій, навігації, нових підходів до організації роботи, у зв'язку з чим не кожен роботодавець може дозволити довгий період адаптації до виробничих умов випускників ЗВО, кожне господарство прагне отримати спеціаліста, який швидко інтегрується у виробництво.

Пропоную в освітній програмі зосередити максимально можливу кількість саме фахових дисциплін. У вибірковий цикл запроваджувати освітні компоненти, які пов'язані з інноваційними технологіями (застосування безпілотних літаючих апаратів у захисті рослин, навігації за допомогою супутників і таке інше).

Сахожко М.М. Рецензована ОПП «Захист і карантин рослин» розроблена науково-педагогічним колективом Сумського національного аграрного університету. Вона спрямована на студентоцентроване навчання, навчання через проведення практик і виконання робіт за фахом.

Вважаю, що ОП перенасичена гуманітарними дисциплінами, а саме: «Філософія», «Українознавчі студії», «Сучасні тренди в діловій комунікації» та інші. Тому пропоную збільшити кількість дисциплін фахового спрямування, починаючи уже з першого курсу навчання. Приділити більше уваги вивченню карантинних організмів, сучасних засобів захисту рослин та збільшити період практичної підготовки у сільськогосподарських підприємствах.

Голінач О.Л. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ОПП «Захист і карантин рослин» частково відповідає завданням освітньої програми. ОПП передбачає формування індивідуальної траєкторії здобувачів, завдяки вибіркоким компонентам.

Після до вузівського навчання студент прагне до нових знань, відкривати нові можливості. Тому, пропоную наситити перший рік навчання студентів дисциплінами за фахом для більшої зацікавленості у свій майбутній професії. Рекомендую зменшити кількість гуманітарних ОК та провести укрупнення дисциплін.

Обговорення ОПП другого рівня вищої освіти (Магістр)

Татарінова В.І. Повідомила, що освітньо-професійна програма (ОПП) для підготовки здобувачів вищої освіти другого освітньо-професійного рівня за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин» розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин» для другого рівня вищої освіти затвердженого від 24 листопада 2020 року і містить перелік дисциплін, необхідний для набуття фахових компетентностей і забезпечення програмних результатів навчання.

Бурикiна Т.М. Висловила побажання переглянути проекти освітніх програм та навчальних планів і ввести до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки дисципліни, в яких вивчаються питання карантину рослин та фітосанітарної експертизи.

Так як освітньо-професійна програма для підготовки здобувачів вищої освіти другого освітньо-професійного рівня за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин» орієнтована на здобуття фахових спеціальних компетентностей, наприклад, знання ГІС-технологій та інших інноваційних систем, пропоную в процесі вивчення дисциплін фахового спрямування особливу увагу приділяти розробці систем з комплексного захисту культур з урахуванням новітніх технологій, вивчення і освоєння сучасних обчислювальних систем, програм та приладів. Бажано залучати до навчального процесу спеціалістів з виробництва, або проводити періодичні екскурсії на агропідприємства.

Обговорення ОНП третього рівня вищої освіти (Аспірант)

Півторайко В. В. Висловив побажання, що оскільки освітньо-професійна програма є базисом для подальшої професійної діяльності, самореалізації та кар'єрного росту майбутніх фахівців із захисту рослин. Вважаю, що доцільним було б у період навчання (бакалаврів, магістрів) додати часів на практичну підготовку на виробництві, що в свою чергу підкріплювати теоретичні знання практичними навичками та вміннями. Загалом освітньо-професійні програми мають достатньо високий рівень матеріально-технічного, інформаційного та навчально-методичного забезпечення. Щодо освітньо-наукової програми, то вона складена відповідності до сучасних вимог, щодо фахових компетентностей випускників, відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікації, проекту стандарту спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» та може бути рекомендована до впровадження у навчальний процес. Проте фахівець із захисту та карантину рослин повинен бути універсальним, широкопрофільним, здатним організовувати і виконувати задачі у різних сферах, будь то захист рослин на підприємствах, фітосанітарна діагностика рослинної продукції, виявлення карантинних об'єктів або щось інше. Тому пропоную розширити блок обов'язкової фахової підготовки ОНП.

Башлай А.Г. Так як, третій (аспірантський) рівень – це навчання через дослідження, вважаю, що потрібно включити в навчальний план ОК, які передбачають викладання методики проведення досліджень за фаховим спрямуванням. Пропоную на ОК «Методика проведення наукових досліджень» збільшити кількість кредитів та обсяг аудиторних занять повинен складати близько 100 год.

Власенко В. А. зосередив увагу на тому, що в основі розроблених матеріалів щодо моделі спеціаліста викладена стратегія, тактика і практика підготовки конкурентоспроможного фахівця із захисту та карантину рослин різних рівнів вищої освіти, прохання до всіх присутніх – допомогти оформити та удосконалити цей основоположний документ. Освітньо-професійні та

освітньо-наукова програми, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін (силабуси) залежать від викладача, а стейкхолдери повинні внести корективи з їх удосконалення, кінцевим результатом чого буде підготовка висококваліфікованого фахівця.

ВИРІШИЛИ:

1. Врахувати пропозиції та побажання висвітлені стейкхолдерами під час засідання робочої (проектної) групи в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин».

2. Представникам стейкхолдерів надати свої пропозиції до робочих навчальних програм (силабусів) дисциплін навчального плану першого-третього рівнів вищої освіти щодо необхідних знань та умінь майбутніх фахівців зі спеціальності 202 «Захист та карантин рослин».

3. Продовжити практику таких засідань у подальшому та вносити корективи до розробленої моделі фахівця та освітніх програм, навчальних планів, тощо зі спеціальності «Захист і карантин рослин» з урахуванням сучасних потреб стейкхолдерів.

**Завідувач кафедри захисту рослин
доктор сільськогосподарських наук, професор
(гарант ОП першого та
третього рівнів вищої освіти)**

 Власенко В. А.


**Доцент кафедри захисту рослин,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент,
(гарант ОП другого рівня вищої освіти)**

 Татарінова В.І.

**Начальник управління фітосанітарної
безпеки Головного управління
Держпродспоживслужби в Сумській області**

 Голінач О.Л.

**Декан факультету агротехнологій
та природокористування,
доктор біологічних наук, професор**

 Коваленко І.М.

**Доцент кафедри захисту рослин,
кандидат сільськогосподарських наук,
(секретар)**

 Бакуменко О.М.